

Oznamovací povinnost pedagogických pracovníků vůči rodičům dítěte

Základní právní předpisy:

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník - § 858

Rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) - §§ 21, 22b, 29

§ 21

(1) Žáci a studenti mají právo

- a) na vzdělávání a školské služby podle tohoto zákona,
- b) na informace o průběhu a výsledcích svého vzdělávání,
- c) volit a být voleni do školské rady, jsou-li zletilí,
- d) zakládat v rámci školy samosprávné orgány žáků a studentů, volit a být do nich voleni, pracovat v nich a jejich prostřednictvím se obracet na ředitele školy nebo školskou radu s tím, že ředitel školy nebo školská rada jsou povinni se stanovisky a vyjádřeními těchto samosprávných orgánů zabývat a své stanovisko k nim odůvodnit,
- e) vyjadřovat se ke všem rozhodnutím týkajícím se podstatných záležitostí jejich vzdělávání, přičemž jejich vyjádřením musí být věnována pozornost odpovídající jejich věku a stupni vývoje,
- f) na informace a poradenskou pomoc školy nebo školského poradenského zařízení v záležitostech týkajících se vzdělávání podle tohoto zákona.

(2) Práva uvedená v odstavci 1 s výjimkou písmen a) a d) mají také zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků.

- (3) Na informace podle odstavce 1 písm. b) mají v případě zletilých žáků a studentů právo také jejich rodiče, popřípadě osoby, které vůči zletilým žákům a studentům plní vyživovací povinnost.

§ 22b

Pedagogický pracovník je povinen

- a) vykonávat pedagogickou činnost v souladu se zásadami a cíli vzdělávání,
- b) chránit a respektovat práva dítěte, žáka nebo studenta,
- c) chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních,
- d) svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí a podporovat jeho rozvoj,
- e) zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku,
- f) poskytovat dítěti, žáku, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka informace spojené s výchovou a vzděláváním.

§ 29

- (1) Školy a školská zařízení jsou při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů.
- (2) Školy a školská zařízení zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytují žákům a studentům nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví. Ministerstvo stanoví vyhláškou opatření k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů při vzdělávání ve školách a školských zařízeních a při činnostech s ním souvisejících.
- (3) Školy a školská zařízení jsou povinny vést evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, k nimž došlo při činnostech uvedených v odstavci 2, vyhotovit a zaslat záznam o úrazu stanoveným orgánům a institucím. Ministerstvo stanoví vyhláškou způsob evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, jimž se záznam o úrazu zasílá. (...)

Shrnutí:

Z výše citovaných ustanovení zákonů dotýkajících se některých práv a povinností rodičů, dětí a pedagogických pracovníků vyplývá následující:

- Rodiče dítěte jsou odpovědní za péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj.
- Žáci a studenti, potažmo jejich zákonní zástupci, mají právo na **informace o průběhu a výsledcích [svého] vzdělávání.**
- Pedagogický pracovník má povinnost poskytovat dítěti, žáku, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka **informace spojené s výchovou a vzděláváním.** Dále má také povinnost **chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování** ve školách a školských zařízeních.

Rodiče dítěte tedy mají právo na informace o zdraví dítěte, jelikož péče o jeho zdraví je jejich výhradním právem a povinností vyplývající z rodičovské odpovědnosti. Rodiče jakožto zákonní zástupci dítěte mají dle školského zákona rovněž právo být informováni o průběhu a výsledcích

vzdělávání dítěte ze strany školy, potažmo ze strany pedagogických pracovníků. Tomu odpovídá povinnost pedagogických pracovníků informovat zákonné zástupce dítěte, tedy rodiče, o skutečnostech spojených s výchovou a vzděláváním. Zároveň však pedagogičtí pracovníci mají povinnost chránit bezpečí a zdraví dítěte.

Z právních předpisů nevyplývá přímo povinnost pedagogických pracovníků za všech okolností bezodkladně informovat rodiče, případně zákonné zástupce, o sebepoškození dítěte. Tuto povinnost lze dovodit z práv rodičů plynoucích z jejich rodičovské odpovědnosti, tedy pedagogický pracovník nesmí odepřít rodičům takové informace, které souvisejí s výkonem rodičovské odpovědnosti. Jelikož je sebepoškození možné považovat za projev chování, a tedy skutečnost související s výchovou dítěte, vyplývá informační povinnost pedagogických pracovníků vůči zákonným zástupcům dítěte také z ust. § 22b písm. f) školského zákona. V případech, kdy by to vyžadoval zájem dítěte na ochraně jeho bezpečí a zdraví (viz § 22b písm. c) školského zákona), by pedagogický pracovník mohl takové informace rodičům neposkytnout. V úvahu připadají zejména situace, kdy sám rodič dítěte způsobuje ohrožení bezpečnosti a zdraví dítěte.

Oznamovací povinnost pedagogických pracovníků vůči orgánům veřejné správy

Základní právní předpisy:

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí - §§ 6 a 10 odst. 4

§ 6

Sociálně-právní ochrana se zaměřuje zejména na děti,

a) jejichž rodiče

1. zemřeli,

2. neplní povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti, [3](#)) nebo

3. nevykonávají nebo zneužívají práva plynoucí z rodičovské odpovědnosti;

b) které byly svěřeny do výchovy jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěření dítěte do její výchovy;

c) které vedou zahálčivý nebo nemravný život spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, jsou ohroženy závislostí, živí se prostitucí, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem, [4](#)) opakovaně nebo soustavně páchají přestupky podle [zákona](#) upravujícího přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití;

d) které se opakovaně dopouští útěků od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte;

e) na kterých byl spáchán trestný čin ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezřeni ze spáchání takového činu;

f) které jsou na základě žádostí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte opakovaně umísťovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti nebo jejich umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců;

g) které jsou ohrožovány domácím násilím [81](#)), popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami;

h) které jsou žadateli o udělení mezinárodní ochrany, azylanty nebo osobami požívajícími doplňkové ochrany, a které se na území České republiky nacházejí bez doprovodu rodičů nebo jiných osob odpovědných za jejich výchovu;

pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

§ 10 odst. 4

(4) Státní orgány, pověřené osoby, **školy, školská zařízení** a poskytovatelé zdravotních služeb nebo služby péče o dítě v dětské skupině, popřípadě další zařízení určená pro děti, **jsou povinni oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6**, a to bez zbytečného odkladu poté, kdy se o takové skutečnosti dozví. Pokud o to ten, kdo učinil oznámení podle věty první, požádá, obecní úřad obce s rozšířenou působností ho informuje ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy oznámení obdržel, zda na základě skutečností uvedených v oznámení shledal či neshledal, že jde o dítě uvedené v § 6. Osoba provozující ústavní zařízení má při přijetí dítěte do zařízení povinnost tuto skutečnost ohlásit bez zbytečného odkladu obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu má dítě trvalý pobyt, a není-li tento pobyt znám, obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož správním obvodu se nachází zařízení, do kterého bylo dítě přijato. Při plnění povinností podle věty první a třetí se nelze dovolávat povinnosti zachovat mlčenlivost podle zvláštního právního předpisu.

Shrnutí:

Tato problematika je uváděna pro úplnost a je zřejmé, že v rámci newsletteru (tedy v inscenovaném rozhovoru mezi učitelem a žačkou) není uvažována.

Z výše uvedených ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „ZSPOD“) je důležité zdůraznit, že nikoli každá ohrožující skutečnost zakládá závěr o tom, že je dítě ohrožené. Jedná se pouze o takové incidenty, které trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dítěte. V případě, že stav dítěte naplňuje definici podle výše citovaného ust. § 6 ZSPOD, má pak pedagogický pracovník zákonnou povinnost informovat orgán sociálně-právní ochrany dítěte, tedy příslušný obecní úřad nebo magistrát města.

Na okraj tohoto stanoviska se uvádí rovněž oznamovací povinnost dle zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, a to dle ust. § 367 (povinnost přezkázat trestný čin) a § 368 (povinnost oznámit již spáchaný trestný čin) tohoto zákona. Z důvodu úspornosti tato ustanovení nejsou v tomto stanovisku citována, jedná se o obecnou právní povinnost, která nedopadá čistě na pedagogické pracovníky, ale na všechny fyzické osoby. Tato oznamovací povinnost může být splněna na Policii ČR.

Závěr:

Rodiče jakožto zákonní zástupci dítěte mají právo na informace o sebepoškození dítěte, čemuž odpovídá povinnost pedagogických pracovníků takové informace rodičům poskytnout, ledaže by poskytnutí takové informace rodičům dítěte mohlo ohrozit jeho bezpečí nebo jeho zdraví.

V případě, že je dítě ohroženým dítětem dle § 6 ZSPOD, vztahuje se na pedagogické pracovníky povinnost oznámit tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

V případě, že je dítě ohroženo trestnou činností, má pedagogický pracovník povinnost přezkázat trestný čin oznámením na Policii ČR, případně pokud se dítě již stalo obětí trestného činu, má pedagogický pracovník povinnost tuto skutečnost rovněž oznámit na Policii ČR.

Upozornění: Toto právní stanovisko bylo vypracováno na základě dostupných informací ke dni jeho vydání a slouží výhradně pro potřeby jeho adresáta. Stanovisko má informativní charakter a nelze jej bez dalšího považovat za univerzálně aplikovatelné na jiné případy či situace. Jakékoli další šíření, publikace nebo použití tohoto stanoviska mimo původní účel je možné pouze s předchozím souhlasem autora. Autor nenese odpovědnost za následky vzniklé použitím stanoviska bez odborné konzultace.

Použitá literatura:

PLATZNEROVÁ, Andrea. Sebepoškozování. In: Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování. Příloha č. 16. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, [cit. 31. 7. 2025]. Dostupné z: https://msmt.gov.cz/uploads/Priloha_16_Sebeposkozovani.doc

TOMEŠOVÁ, Jana. Ohrožené dítě a oznamovací povinnost. Právní prostor [online]. 19. 8. 2021 [cit. 31. 7. 2025]. Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/clanky/trestni-pravo/ohrozene-dite-oznamovaci-povinnost>

VALENTA, Jiří. Školské zákony a prováděcí předpisy s komentářem 2022/2023. 8. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2022. ISBN 978-80-7554-370-7.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dostupné v právním informačním systému Codexis

Zákon č. 89/2012, občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dostupné v právním informačním systému Codexis

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, dostupné v právním informačním systému Codexis

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, dostupné v právním informačním systému Codexis

Dokument slouží jako podklad k souboru metodických materiálů, jejichž cílem je předcházet předčasnému odchodu žáků ze školy nebo jiných forem vzdělávání. Vznikl v rámci projektu „Implementace dlouhodobého záměru Zlínského kraje“, Reg. č. CZ.02.02.XX/00/23_018/0012212.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY